කස්තිරම

බී බී කුරුප්පු

ඒ කූපන්වලට හාල් දෙන අවදියේය. අපේ හාල් පොත් තුන සමුපකාරයට රැගෙන ගොස් හාල්ටික ගෙදරට ගෙනැත් දෙන මිනිහෙක් සිටියේය. එක් වතාවක පොත් තුන ඉල්ලා ගෙන ගිය පසු ඔහු අතුරුදන් විය. ඒවා උකස් තබා රුපියල් තිහක් ලබාගෙන ඇති බව ආරංචි වුණේ දෙසතියකට පසුය. අපේ හාල් පොත් තුන අරන් ගිය පුද්ගලයා සොයා මා වට වන්දනාවේ ගිය සැටිත්, අන්තිමට ඔහුගේ පියා සමග ගොස් උකස් ගෙවා පොත් තුන ආපසු ගත් සැටිත් විස්තර කරමින්ද කෙටි කතාවක් ලිව්වෙමි. මා සඳහන් කළ පළමු කතා එකතුවට ඇතුළත් කරුණු එය 'බත් පත' නමින් හැඳින්විමි. සියයට සියයක් ඇත්ත කතාවක් වූ එය පොතේ එන හොඳම නිර්මාණය වශයෙන් බොහෝදෙනා සැලකූහ.
කතාව ලියන මා තුළ කිසියම් හැඟීම් පෙළකර තිබුණද කතාව ඔස්සේ පාඨකයාට දෙනු ලැබුවේ මූලික වශයෙන් බුද්ධිමය අත්දැකීමක් නොහොත් ව්‍යායාමයක් කියාය, මා කල්පනා කරන්නේ.

දැනට වසර හයකට - හතකට උඩදී මගේ දරුවන්ගේ ළපටි විය ගැනත්, එවක අපතර තුබූ බැඳීම හා සම්පතාවත් සිහිපත් කරමින් වත්මන කරා යොමු වන කෙටි කතාවක් " තාත්තේ අපි ඔබට ආදරෙයි" යනුවෙන් රචනා කළෙමි. ඒ කතාව කියවා හමාර කළ ගමන් දුරකතනයෙන් මා ඇමතූ මටත් වඩා වයසක මිතුරකු කතා කළේ අඬමින් වාගේය. මා කී පුවත හා අත්දැකීම් ඔහුගේ හදවතටද කා වැදුණු බව මට පෙනී ගියේය.

සෝරත හාමුදුරුවන්ගේ ශබ්ද කෝෂයේ 'අත්දැකීම්' යන්නට තේරුම් කොට ඇත්තේ 'යමක හොඳ නොහොඳ බව ප්‍රත්‍යක්ෂ වීම' යනුවෙනි. එම සීමාව තුළ ම රැඳෙන්නට නොසිතුවද අත්දැකීමෙහි ලා භාවමය නොහොත් හැඟීම් බර පක්ෂය එතරම් නොමැති ලෙසටය මා සලකන්නේ. අඬමින් - නොඅඬමින් මා ඇමතූ මගේ මිතුරා මා ලියූ කතාවෙන් දුටු අත්දැකීම් පරයා යන යමක් ලද බව සිතමි. එය අනුභූතිය නමින් හඳුන්වමි. සෝරත හාමුදුරුවන් අනුභූතිය පැහැදිලි කර ඇත්තේ "විඳීම - දැනීම" යනුවෙනි. මම ඒ දෙකින් පළමු වැන්නට බර වනු රිසියෙමි.
මගේ මිතුරා ලද අනුභූතිය හුදෙක් කම්පාවීමක් පමණක් ද? ශෝකයට පත්වීමක් විතරක් ද?
මා ලියූ දේ ගැන කියමින් වට වලංගුවේ ආවේ අනුභූතිය පිළිබඳ ඊටත් වඩා සියුම් සොඳුරු පැත්තක් ගැන කියන්නට ය.
කෙටි කතාවකින් නොහොත් නව කතාව බඳු වෙනත් ගද්‍ය රචනාවකින් සියුම් - සොඳුරු අනුභූතියක් පාඨකයා වෙත පිරිනමන්නට නොහැකි බවක් නොකියමි. එය පහසු නොවන බව නම් දනිමි. එබඳු ගද්‍ය රචනා නොහොත් නිර්මාණ කරන ලේඛකයාට දිගින් දිගට ලියන්නට විස්තර කරන්නට අවසර ඇත. එහෙත් තමා අත්දුටු දෙයකින් නොහොත් සිතිවිල්ලකින් අනෙකුන්ට අනුභූතියක් දීමට ගීතය මාධ්‍යය කොට ගන්නා කෙනකුට ඒ අවසරය - නිදහස නැත. සීමිත කෙටි කාලයක් තුළ කියා හමාර කළ හැකි අයුරින් සීමිත වදන් පෙළක් උපයෝගී කරගෙන අනෙකාගේ මනසට පමණක් නොව ඊටත් වඩා හදවතට පිවිසෙන්නට ඔහු සමත් විය යුතුය.
ඔහු නැතහොත් ඇය ලියන ගීතය ඔස්සේ පිරිනැමෙන අනුභූතිය සපුරා ලබන්නට හුදෙක් එය නිහඬව නොහොත් හඬ කියවීම ප්‍රමාණවත් නොවේ. හඬ නගා ගැයිය යුතුය. මා වැන්නන් ලියන දේ කියවන පාඨකයා නොව මෙබඳු නිර්මාණකරුවන්ගේ කෘතීන්ගෙන් අනුභූතියක් ලබන්නෝ ශ්‍රාවක ගණයට අයත් වන්නෝය.
ගීත රචකයා ඉදිරියේ කාලයක් වචන නොහොත් පත්තරත් සීමා වර්තාකරු මෙන්ම ඔහුගේ ශ්‍රාවකයාද එබඳුම කාලය පිළිබඳ සීමාවකට හසුවන්නේය. එම සීමිත කාලය තුළදී රචකයා අපේක්ෂා කළ හැඟීම් - අනුභූතිය - ග්‍රහණය කර ගන්නට ඔහු සමත් විය යුතුය. ඔහුට ඉඩ සැලසිය යුතුය. ගායකයා නොහොත් ගායිකාව අප ඔහුට නොහොත් ඇයට සහය වන සංගීතඥයාත් ඉටු කරන මෙහෙය යට කී අනුභූතිය සුගම - සියුම් වුවක් කරන්නට සමත් වන්නේය. ගීතයකින් අනුභූතියක් ලබන්නා ගීතයේ එන වචන උපමා - රූපක ඔස්සේ සිත මෙහෙයවමින් රචකයා අරමුණු කරගත් හැඟීම් නොහොත් මිහිර - සොඳුරු බව - මනසින් - හදවතින් ස්පර්ශ කරන්නට නැත් කරන්නේය.
එහෙත් ගීත රචකයා අරමුණු කොට ගත් සොඳුර බව කොතරම් දුරට උකහා ගන්නට ඔහු සමත් වන්නේද?

ගීතයකට සවන් දෙන අතර බොහෝවිට මා මගෙන්ම අසන්නට පුරුදුව සිටි මෙම ප්‍රශ්නයට සාර්ථක අන්දමින් පිළිතුරු දෙමින් ශ්‍රාවකයන්ට වඩා අර්ථවත් අනුභූතියක් ලබාදෙන ගීත ගායනයක් වශයෙන් පසුගියදා ඉදිරිපත් කැරුණු සෙව්වන්දිකා අබේරත්නගේ 'නෙතග නිලුපුල්' සංයුක්ත තැටිය එළිදැක්වීමේ ප්‍රසංගය හඳුන්වනු කැමැත්තෙමි.
ගායකයන් විසින් බොහෝවිට ගීතයේ නොහොත් ගීතයට ඇතුළත් සංගීතයේ සුළමුල කියනු දැකිය හැකිය. එහෙත් එය උඩින් පල්ලෙන් කෙරෙන්නකි. යට කී ප්‍රසංගයෙහි ලා එය සංවිධානාත්මකව ඉටු කරන ලදී. උඩින් බ්‍රෝඩ් මෙඩෝස් දුම්රිය පළෙන් ගමන් අරඹන ජගත් ජේ. එදිරිසිංහ මෙල්බර්න් විදියෙන් පැකනම් දුම්රියට නැඟී සැන්ඩවුන් පාර්ක් දක්වා ගමන් කරයි. ඔහු ඉදිරිපස අසුනේ තරුණ පෙම් යුවලකි. තරුණිය තරුණයාගේ උරහිස මත හිස හොවා ගෙන නෙත් පියා ගෙනය. තරුණයා ඉන්න පෙම්බස් අසා ගෙන ය. මෙම දර්ශනය නරඹන ජගත් ඔවුන් දෙදෙනාගේ සිත් තුළට කිමිදෙන්නට බලයි. ඔවුන්ගේ මිහිරි සිතිවිලි සිතා ගන්නට තැත් කරන ඔහු තුළ විස්මයක් මෙන්ම විමතියක්ද පහළ වෙයි. මේ සියල්ල මායාවක්ද?
"උරතලා උණුසුමේ - සතපලා හිස මගේ" යන ගීතය ගයන්නට පෙරාතුව ගීත රචක ජගත් ජේ. එදිරිසිංහ කරන විස්තරය අපටත් ඔහුගේ සිතිවිලි ලොවට පිවිසෙන්නට දෙන වරමක් වෙයි. අප ගීතයේ අනුභූතිය ලබන්නේ ඔහුගේ අවසරයෙන් ඔහුගේ මනසට යම්තමින් හෝ රිංගා ගෙනය.
තරංග දන්දෙනිය අප කැඳවා ගෙන යන්නේ ඔහුට හුරු පුරුදු පිටිහර ගම්මානයටය. " බින්න මගුලක පිට ගමක වැඳ'සිටින ගැමියකු ඇසුරටය. සෙව්වන්දිකා ගයන තවත් ගීයක් වූ "අඬහැරේ නැත සීපදේ නැත" යනුවෙන් එන රචනය ඔස්සේ ගැමි පරිසරයක ගැමි දිවියක කාංසිය අපට සමීප කරන්නට තමා යොමු වූ සැටි පැහැදිලි කරමින් තරංග කරන විස්තරය සිත් ගි තබා ගෙනය අප එයට සවන් දෙන්නේ.
තුසිත් අබේනායක අප කැඳවා ගෙන යන්නේද ගැමි පරිසරයකට ය. ඔහු අප හමුවේ තබන ගැමි දිවිය අරට වෙනස්ය. දරු පැටවුන්ගේ කෙළි සෙල්ලම් බලමින් ආලෙන් පිරුණු දිවියකි. ඔහු ද අපට එහි ළං වන්නට මං හසර කියා දෙන්නේය. ඒ අනුව, "බඳ රන් ගෝමස නැතුවාට" යනුවෙන් ඇරඹෙන තුසිතගේ ගීතයට හදවතින් ළං වන්නට අපි සමත් වෙමු.
ගීත බොහොමයක් රචනා කොට ඇත්තේ වරුණ සාවින්දය. ඒ හැම එකකට ම පසුබිම ඔහු විසින් ශ්‍රාවකයන්ට විස්තර කරනු ලැබීය. බිරිය ගෙදර නැති අතරේ ගේ හැඩි කරලා - මල් පාත්තියේ තණ කොළ වැදිලා හැම දෙයක් අවුල් ව ගොස් තියෙන සැටි කියන "ඔබ යන්න ගිහින් - මම එන්න කලින්" යන ගීතයේ පසුබිම රචකයාගෙන්ම අසා ගත් විට අප ලබන අනුභූතිය වඩාත් තියුණු වන්නේය.
සිසිර දිසානායක අප රැගෙන යන්නේ ගැමි දිවියේ බොහෝ දෙනෙකු නොදකින නොබලන අඳුරු මුල්ලකටය. සැමියාගේ නොපනත් කම් විඳ දරාගෙන ඔහු අත්හැර යන්නට සිතක් හෝ හැකියාවක් නොමැත්තී ගැමි ගැහැනියකගේ සිතිවිලි ඔස්සේ සිසිර අපගේ සිතට හා හදවතට ගැමි සමාජයේ සැඟවුණ පැත්තක් සමීප කරයි.
පද්මසිරි හේරත්ගේ රචනාවක් වූ "ඔබ ගහක් වගේ කරදියට ආදරේ" යනුවෙන් එන ගීතය ඔහුගේ අත්දැකීම්වලට වඩා සියුම් සංකල්පනාවක් තුළින් බිහි වුවක්. ගායනයට පෙරාතුව ඔහු ඉදිරිපත් කළ අත්වැල අල්ලා ගත්විට ඔහු මවන මනස් සිතුවම සපුරා ග්‍රහණය කර ගන්නට අපි සමත් වන්නෙමු.
මේ එසේ ඉදිරිපත් කරන ලද පසුබිම් විස්තර අතුරින් කිහිපයක් පමණි.

අත්දැකීම අනුභූතිය ආස්වාදය

සෝරත හාමුදුරුවන් අනුභූතිය පැහැදිලි කර ඇත්තේ "විඳීම - දැනීම" යනුවෙනි. මම ඒ දෙකින් පළමු වැන්නට බර වනු රිසියෙමි.

ගීතයකින් අප ලබන අනුභූතිය අප සසල කරවා - කුපිත කරවා - කුරිරු මගකට අදාමිටු කටයුත්තකට යොමු කරන්නට ද සමත් වන තැන් තිබිය හැක. "සාදුතින් පෙළෙනවුන් .... අන්තිම සටනට" කැඳවන ගිය එබඳු අරමුණක් ඉටු කරන්නට යොදා ගැනෙන්නකි.
එතැනි අනුභූතියෙන් ජනිත කරනුයේ ආවේශයකි. ගීත රචකයා - ගායකයා (ගායිකාව) සහ සංගීතඥයා යන තුන්දෙනා එකතු වී අපට ලබාදෙන අනුභූතිය වුකලී එසේ නොව අපගේ සිත ගත සන්සුන් කරන - පුබුදු කරන - අපගේ හද සනහාලන ගුණයෙන් යුතුවෙයි.
ඒ ගීතයෙන් අප ලබන ආස්වාදයයි.

මා මේ ලියුවේ 'නෙතග නිලුපුල්' ප්‍රසංගයෙන් මට අල්ලා ගත හැකි වූ දේ ගැනය. එකී සංගීත පක්ෂය පිළිබඳ විග්‍රහා විවරණ කිරීම මට බැරිය. සංගීතය නොදන්නා නිසාය. එම කාරිය දැනමුත්තන්ට බාරය. ප්‍රති විසිහතර වැනිදා සැන්දෑවේ ශ්‍රාවකයන් වෙත පිරිනැමුණේ සෙව්වන්දිකා - සාවින්ද සුසංයෝගයෙන් සුන්දර අනුභූතියක් - ආස්වාදයක් බව කියමි.

■